

מה פתאום ספר?

יום אחד, לאחר שסיימתי לתת הרצאה בתורת המשחקים, ניגש אלי סטודנט אחד ואמר שהוא חייב לספר לי משהו שמטריד אותו מאוד מזה זמן מה. לשאלתי מה מטריד אותו כל כך, הוא ענה בשאלה משלו: האם אני, חיים, מודע למה שעושים לי בגלי צה"ל.

"מה עושים לי בגלי צה"ל?" שאלתי.

כאן ענה לי הסטודנט בהתרגשות, שגלי צה"ל מעסיקים מישהו שמחקה את קולי ומספר דברים מוזרים על ילדה ששמה אליס ועל ארץ פלאות. "אמנם," אמר הסטודנט, "שמעתי את זה רק איזה חמש דקות, אך החיקוי היה מושלם." רציתי למתוח קצת את הבחור ולכן נמנעתי מלהגיד לו שזה באמת אני, ואני מעביר סדרה בגלי צה"ל שהנושא שלה: "בעקבות אליס – מסע לעולמו של לואיס קרול". החלטתי לתת לו רמז, ואפילו די עבה. דיברתי על כך שאינני דמות חשובה או מפורסמת מספיק בשביל להצדיק חיקויים של קולי, כדי שיחשוב על אפשרות הגיונית וסבירה הרבה יותר לכך שקולי מושמע ברדיו. אבל הסטודנט שהכיר אותי רק כמרצה למתמטיקה וסטטיסטיקה, לא נסוג מעמדתו. הוא אף הוסיף, שגם הוא מודע לעובדה שאין שום היגיון לחקות את קולי, ולכן הדבר הפתיע אותו עד מאוד והוא החליט לשאול אותי על כך. כשראיתי שאין דרך אחרת,

גיליתי לו שזה אכן אני ואיש לא מחקה אותי. הוא הופתע מאוד, אבל מבע פניו הסגיר את העובדה שהוא לא כל כך מאמין לי. כמה ימים לאחר אותו מקרה קיבלתי הצעה מגלי צה"ל להעביר סדרה נוספת במסגרת שידורי "האוניברסיטה המשודרת" – הפעם על תורת המשחקים. זה החמיא לי מאוד וגם שמחתי שהפעם אף סטודנט לא יחשוב שמישהו מחקה אותי. ספר זה מבוסס על סדרת הרצאות זו ועל אינספור הרצאות וסדנאות בחשיבה אסטרטגית שעשיתי מאז – בארץ ובמקומות אחרים מחוצה לה. הספר דן לא רק בתורת המשחקים, אלא גם בפסיכולוגיה של תהליכי קבלת החלטות, בסטטיסטיקה, בהסתברות ובאשליות מחשבה.

לדעתי, ספר על אודות תורת המשחקים יכול להיכתב בשני אופנים בלבד. האחד – לכתוב ספר עמוס במטריצות ובמשוואות דיפרנציאליות שינעם לאנשי המתמטיקה בלבד (יש ספרים מצוינים כאלה); האופן השני – זה שבו בחרתי – להציג את הנושא כך שיתאים לקהל הרחב, כלומר, לתאר סיטואציות המוכרות לכולנו ולהעביר את הדברים בדרך קלה, משעשעת (נעזרתי לשם כך גם באיוריו של דני קרמן) ומובנת לכל קורא סקרן, לפעמים אפילו במחיר ויתור על דיוק מתמטי. והכי חשוב – באופן כזה, שלא תשכחו את מה שקראתם מיד לאחר שתסיימו את הספר.

דבר אחר: אני תמיד קורא ספרים עם עיפרון, כי חשוב לי "לשוחח" עם המחבר. הייתי רוצה לראות בספר זה שיחה ביני לבין הקורא, ולכן גם השארתי שני עמודים ריקים בסופו, כדי שתוכלו לרשום בהם את ההערות, ההארות, ההסתייגויות, ההתרשמויות והמסקנות שלכם. קריאה מהנה.

במקום מבוא

אני רוצה לפתוח ספר זה בכמה ניסויים מחשבתיים, בתקווה שהם יכניסו אתכם, הקוראים, לאווירה המתאימה.

חופשי על הבר

אתה יושב בבר עם כמה חברים, אתם לוגמים את המשקה האהוב עליכם ומצפים שאולי יקרה משהו מעניין הערב. ואז נכנסות לבר חמש נשים. אחת מהן יפה באופן בולט יותר מן האחרות. האם תיגש אליה ותנסה את מזלך או שתתפשר על אחת מחברותיה? במה תלויה החלטתך?

אגב, אם את יושבת בבר עם כמה חברות ואתן שותות את המשקה האהוב עליכן ונכנסים חמישה גברים שאחד מהם מושך באופן בולט יותר מחבריו – את מוזמנת גם כן לבדוק מה תחליטי לעשות.